

PODSUMOWANIE
STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY LUBOMIA, UCHWALONEGO UCHWAŁĄ NR LXIX/394/2023 RADY GMINY LUBOMIA
Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 2023 R.

Podstawa Prawna

Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.), w szczególności Art. 55, ust. 3, który określa zakres podsumowania.

1. USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

W prognozie oddziaływania na środowisko ustalono, że kompleksowa zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia została sporządzona w latach 2019 - 2020 r. i uchwalona uchwałą Nr XXIII/143/2020 Rady Gminy Lubomia z dnia 25 czerwca 2020 r. Obecnie procedowana jest natomiast pierwsza zmiana tego studium, której celem jest:

- wprowadzenie terenów osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- wyznaczeniem terenów, na których będzie można lokalizować elektrownie słoneczne o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW,
- wyznaczeniem terenów produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego poza zachodnią częścią istniejącego zakładu przy ul. Pogrzebieńskiej.

Zmiana procedowana jest na podstawie uchwały Nr L/306/2022 Rady Gminy Lubomia z dnia 21 lipca 2022 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Lubomia. Wprowadzenie terenów osuwisk związane jest przekazaniem w maju 2021 r. przez Państwowy Instytut Geologiczny do Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu materiałów dotyczących osuwisk na obszarze gminy Lubomia opracowanych w ramach programu SOPO.

Zmiana wymieniona w pkt. 2 związana jest z dużym zainteresowaniem firmy Tauron lokalizacją na terenach rolnych gminy Lubomia farm fotowoltaicznych o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW.

Zmiana wymieniona w pkt. 3 związana jest z umożliwieniem rozbudowy istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W związku z powyższą oceną wpływu zmiany studium na uwarunkowania rozwoju gminy w dokumencie studium wprowadzono następujące zmiany:

w części graficznej:

- na rysunku studium nr 1 - uwarunkowania - dotychczasowe zagospodarowanie terenów oraz uwarunkowania kulturowe i przyrodnicze w skali 1:10000 wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.
- na rysunku studium nr 2 - ustalenia - kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy w skali 1:10000: wprowadzono tereny osuwisk i tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi,
- oznaczono granice terenów, na których dopuszcza się rozmieszczenie urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu,
- wyznaczono teren produkcji i obsługi produkcji rolnictwa w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich w sąsiedztwie istniejącego zakładu rzeźniczo-wędliniarskiego.

W części tekstowej obowiązującego tekstu „studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia” wprowadza się następujące zmiany:

- zaktualizowano informacje dotyczące materiałów, na podstawie których opracowano zmianę studium,
- zaktualizowano dane dotyczące struktury demograficznej, dane dotyczące uwarunkowań kulturowych, przyrodniczych oraz uwarunkowań związanych z infrastrukturą techniczną,
- dodano ustalenia dotyczące występujących na obszarze gminy osuwiskach i obszarach zagrożonych ruchami masowymi ziemi,
- dodano ustalenia dotyczące możliwości lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii (urządzenia fotowoltaiczne) o mocy zainstalowanej większej niż 500 kW wraz z ich strefami ochronnymi związanymi z ograniczeniami w ich zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu.

Z punktu widzenia prognozy oddziaływania na środowisko istotne są zmiany nr 2 i 3, a więc lokalizacja urządzeń fotowoltaicznych oraz wyznaczenie terenu produkcji i obsługi produkcji rolnictwa na zachód od ul. Pogrzebieńskiej. Tereny wskazane do zmiany przeznaczeń znajdują się poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody (na terenie gminy jest to zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Wielikąt” oraz „Stawy Wielikąt i Las Tworkowski”), na tych terenach nie występują również cenne siedliska przyrodnicze. W przypadku terenu RU do zmiany wskazane zostały tereny rolne znajdujące się na zapleczu istniejącego zakładu. Zmiana będzie tu związana z poszerzeniem istniejącej działalności.

W przypadku terenów pod fotowoltaikę wyznaczono siedem powierzchni, które w zdecydowanej większości obejmują uprawiane grunty orne. Jedynie na jednym terenie, w południowo-zachodniej części gminy tereny pod fotowoltaikę wyznaczono na obszarze dawnej hałdy. Na pozostałych siedmiu obszarach dominują uprawiane grunty orne, na których jedynie miejscami występują kępy zadrzewień. W obrębie terenów nr 3 - 9 z możliwości realizacji fotowoltaiki wyłączono dolinki cieków wraz z otaczającymi je zadrzewieniami.

Na skutek przeprowadzonych dyskusji, konsultacji i opinii różnych organów, w tym Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, Urzędu Marszałkowskiego oraz Polskich Sieci Elektroenergetycznych wycofano się z kilku terenów na których pierwotnie planowano realizację farm fotowoltaicznych. Na rysunku załączonym do prognozy pokazano tereny pod zmianę studium oraz te na których ostatecznie zmieniono kierunki przeznaczeń - jest to osiem terenów ponumerowanych kolejno dla potrzeb niniejszej prognozy (na mapie załączonej do prognozy).

Należy również zauważyć, że suikzp nie wskazuje dokładnych przeznaczeń terenu, a jedynie wskazuje możliwe kierunki zagospodarowania. Dopiero w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dokładnie zostaną wskazane przeznaczenia, przy uwzględnieniu innych zapisów suikzp np. dotyczących infrastruktury, czy ochrony środowiska. Oznacza to, że np. w obrębie terenów przeznaczonych pod farmy fotowoltaiczne będą mogły zostać pozostawione tereny w obrębie koryt cieków, zadrzewień, gleb III klasy, stromych skarp, wąwozów itp. Jeśli nie będzie zainteresowania ze strony inwestorów i właścicieli działek to całe te tereny czy ich duże części pozostaną jako tereny rolne R zgodnie ze stanem istniejącym oraz zgodnie z obowiązującym suikzp i planami miejscowymi.

Na siedmiu obszarach w projekcie suikzp wskazano tereny, które w mpzp mogą być ujęte pod realizację paneli fotowoltaicznych o mocy powyżej 500kW. Zwykle urządzenia fotowoltaiczne nie powodują znaczących oddziaływań: nie emitują hałasu, zanieczyszczeń. Kilkuletnia praktyka montażu tego typu urządzeń w naszym kraju pokazała, że są to obiekty w sposób całkowicie nieznaczny oddziałujące na środowisko. Na terenie gminy Lubomia lokuje się je poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym, nie przewiduje się więc jakiegokolwiek zagrożenia z ich strony dla wartościowego zasobu przyrodniczego gminy.

W przypadku realizacji paneli fotowoltaicznych nie przewiduje się:

- zagrożenia dla wód powierzchniowych i podziemnych, gdyż panele zwykle nie powodują emisji ścieków,
- znaczących zmian topoklimatu – tereny paneli nie tworzą powierzchni zwartej zabudowy, a pod nimi pozostają tereny niezabudowane, przeważnie trawiaste,
- znaczących zmian ukształtowania – instalacja paneli nie wymaga realizacji dużych wykopów czy nasypów, a przekształcenia powierzchni nie są znaczące,

- zagrożenia dla gleb - teren zajęte pod panele co prawda zmienią swoje przeznaczenie, ale gleby same w sobie nie będą przekształcone tzn. nie zostaną całkowicie zniszczone czy zabudowane. W przypadku likwidacji paneli pokrywa glebowa pozostanie na tym miejscu.

- Złoże węgla występują w podłożu, ale nie są one już eksploatowane, jednocześnie realizacja lekkich konstrukcji paneli nie spowoduje uniemożliwienia eksploatacji w głębokim podłożu,

- W przypadku przyrody ożywionej nie powstaną znaczące oddziaływania gdyż na analizowanych terenach brak jest obiektów szczególnie cennych pod względem przyrodniczym,

- W przypadku terenów chronionych - obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, a także proponowanych form ochrony przyrody nie przewiduje się zagrożenia, gdyż wszystkie tereny objęte zmianami znajdują się poza obszarami chronionymi i proponowanymi do ochrony. Nie przewiduje się zagrożenia dla ptaków będących przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 - instalacje fotowoltaiczne powstaną poza terenami cennymi pod względem przyrodniczym i poza ważnymi siedliskami ptaków. Wieloletnia praktyka realizacji fotowoltaicznych pokazała, że nie powodują one wzrostu zagrożenia dla ptaków,

- Panele fotowoltaiczne nie powodują emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji hałasu;

Tak więc lokalizacja farm fotowoltaicznych nie przyczyni się do wystąpienia znaczącego oddziaływania na środowisko, zwłaszcza dla obszaru Natura 2000 i zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

Znaczące oddziaływanie na środowisko będzie natomiast związane z powstaniem rozległych terenów farm fotowoltaicznych, które całkowicie zmienią krajobraz rolniczy gminy Lubomia na terenach objętych zmianą i w ich otoczeniu.

Drugą zmianą jest wprowadzenie jednostki RU w rejonie ul. Pogrzebieńskiej. W obrębie tej jednostki możliwe jest w mpzp wskazanie następujących przeznaczeń:

- zabudowa zagrodowa, hodowlana, inwentarska, gospodarcza i agroturystyczna,
- zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny),
- uprawy polowe, łąki, pastwiska i sady,
- zieleń urządzona i izolacyjna oraz obiekty małej architektury,
- drogi rowerowe i szlaki piesze,
- drogi, parkingi i place,
- sieci, obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej.

Zabudowa hodowlana, inwentarska, gospodarcza, a także zabudowa związana z obsługą produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych, ogrodniczych i rybackich (składy, magazyny) może być uciążliwa, porównywalnie do zabudowy przemysłowej. Należy tu jednak zauważyć, że zabudowa ta będzie stanowić kontynuację istniejącego zakładu masarskiego oraz w najbliższym otoczeniu nie znajduje się zabudowa mieszkaniowa dla której istnienie zakładu byłoby uciążliwe.

Niezwykle istotne dla prognozy oddziaływania na środowisko jest również, że studium należy czytać jako całość. Prócz możliwości wprowadzenia różnego typu przeznaczeń wprowadza ono również szereg ograniczeń i zabezpieczeń, które będą musiały zostać uwzględnione przy realizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Np. nie każdy teren zostanie w całości zabudowany, możliwe jest wskazanie jego części pod zieleń, zachowanie cieków i potoków, zadrzewień itp. Tak więc każdorazowo zaistnieją możliwości techniczne ograniczania lub minimalizowania ewentualnych zagrożeń, które pojawią się w trakcie konstruowania mpzp dla poszczególnych terenów.

Na terenach objętych zmianą suikzp nie występują inne niż złoże węgla „Anna” i „Anna – Pole Południowe” złoże kopaliny. W stosunku do suikzp z 2020 r. nie zaszła w tej materii zmiana.

Na terenach dla których prowadzona jest zmiana suikzp w 2022 r. dominują grunty rolne, gdzieśgdzie występują tu zadrzewienia. Jedynie na terenie położonym w części południowo-zachodniej znajdują się pozostałości hałdy, która została częściowo rozebrana m.in. dla potrzeb budowy Zbiornika Racibórz. Tu znajdują się jedynie nieużytki w dużej mierze nawet nie porośnięte żadną roślinnością. Na terenach objętych zmianą suikzp nie występują żadne z tych form ochrony przyrody. Na terenie gminy do objęcia ochroną wskazano tylko jeden teren, jest to położone w lesie Grodzisko Gołęźców. Teren ten znajduje się poza obszarami objętymi zmianą suikzp.

W projekcie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia zaproponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie i minimalizowanie negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zaproponowane w suikzp różnorodne działania zapobiegawcze i minimalizujące zapewniają wprowadzenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, które nie będą powodowały znaczących negatywnych oddziaływań oraz zapewnią możliwość rozwoju gminy w zgodzie z zasadami zrównoważonego rozwoju i poszanowania przyrody.

W projekcie zmiany studium nie wprowadzono zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Zakres kompensacji przyrodniczej może zostać określony, zgodnie z art. 75 ust. 4 i 5 prawa ochrony środowiska w pozwoleniu na budowę lub w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Na terenie objętym zmianą studium, po przeprowadzonej analizie nie prognozuje się wystąpienia terenów, na których wprowadzenie urbanizacji powodowałyby konieczność wykonania kompensacji przyrodniczej (brak stwierdzenia negatywnego wpływu na cenne siedliska przyrodnicze).

Projekt zmiany suikzp nie wprowadza funkcji, które mogłyby wpłynąć na cele, przedmiot ochrony oraz integralność jakiegokolwiek obszaru Natura 2000 w związku z czym nie ma potrzeby wprowadzenia rozwiązań alternatywnych.

2. OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW

Właściwymi organami, zgodnie z Art. 57 i Art. 58 ustawy są:

- 1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska
- 2) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny

W piśmie RI.6720.03.2022.RK z dn. 8 listopada 2022 r. wystąpiono o zaopiniowanie projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego części gminy Lubomia do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach. W piśmie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 22 marca 2023 r. znak WOOŚ.410.540.2022.MM projekt studium został zaopiniowany negatywnie, wskazano na konieczność uzupełnienia prognozy oddziaływania na środowisko głównie o kwestie dotyczące oddziaływania planowanych farm fotowoltaicznych na obszar Natura 2000 (głównie ptaki) oraz uszczegółowienia opisów poszczególnych terenów. Prognoza została uzupełniona i wraz z projektem suikzp ponownie przesłana do zaopiniowania 12 stycznia 2023 r., co zaowocowało pozytywną opinią ze strony RDOŚ Katowice wyrażoną pismem znak WOOŚ.410.23.2023.MM z dnia 3 lutego 2023 r. Ponieważ do suikzp wprowadzono kolejne zmiany (m.in. wycofano się z niektórych terenów) projekt przesłano do ponownego (trzeciego zaopiniowania) pismem z 21 lutego 2023 r. Także ta wersja zmiany suikzp została zaopiniowana pozytywnie pismem znak WOOŚ.410.113.2023.MM z dnia 23 marca 2023 r.

W piśmie znak RI.6720.03.2022.RK z dn. 8 listopada 2022 r. wystąpiono o zaopiniowanie projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia do Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Wodzisławiu. W piśmie znak NS.ZNS.9027.4.46.6120.2022 z dn. 7 grudnia 2022 r. projekt studium zaopiniowano negatywnie w związku ze wskazaniem terenów przemysłowych P w sąsiedztwie terenów mieszkaniowych MN, co może wpływać negatywnie na zdrowie mieszkańców oraz wystąpienie konfliktów społecznych. Opinia ta nie została jednak uwzględniona, dotyczyła bowiem terenów poza zmianą suikzp.

3. ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI

Spółeczeństwo uzyskało możliwość zapoznania się z projektem zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubomia. Udział społeczeństwa w opracowywaniu dokumentu został zapewniony zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przebieg postępowania przedstawiono w tabeli.

Etap	Sposób zawiadomienia	Ilość wniosków	Ilość uwag złożonych	Podstawa prawna
Obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	<ul style="list-style-type: none"> ogłoszenie w gazecie: Nowiny Wodzisławskie z 30 sierpnia 2022 r. ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Lubomia ogłoszenie na stronie BIP Urzędu Gminy Lubomia <p>W ogłoszeniach termin składania wniosków został określony na 28 września 2022 r.</p>	0		<ul style="list-style-type: none"> Ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) Ustawa z dnia 27.03.2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 977)
Obwieszczenie o wyłożeniu do publicznego wglądu, dyskusji publicznej i zbieraniu uwag	<ul style="list-style-type: none"> ogłoszenie w gazecie: Nowiny Wodzisławskie z 25 kwietnia 2023 r. ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Lubomia ogłoszenie na stronie BIP Urzędu Gminy Lubomia <p>W ogłoszeniach termin wyłożenia do publicznego wglądu określono od 8 maja 2023 r. do 5 czerwca 2023 r. Termin składania uwag został określony na 27 czerwca 2023 r.</p> <p>Publiczną dyskusję zaplanowano na 30 maja 2023 r. w siedzibie Urzędu Gminy Lubomia na godz. 15:00.</p>		128	
Obwieszczenie o ponownym wyłożeniu do publicznego wglądu, dyskusji publicznej i zbieraniu uwag	<ul style="list-style-type: none"> ogłoszenie w gazecie: Nowiny Wodzisławskie z 8 sierpnia 2023 r. ogłoszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Lubomia ogłoszenie na stronie BIP Urzędu Gminy Lubomia <p>W ogłoszeniach termin wyłożenia do publicznego wglądu określono od 16 sierpnia 2023 r. do 13 września 2023 r. Termin składania uwag został określony na 4 października 2023 r.</p> <p>Publiczną dyskusję zaplanowano na 11 września 2023 r. w siedzibie Urzędu Gminy Lubomia na godz. 17:00.</p>		16	

Po ogłoszeniu o przystąpieniu do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie wpłynęły żadne wnioski. W dyskusji publicznej w dniu 30 maja 2023 r. wzięło udział trzydzieści osób. W dyskusji zadawano pytania dotyczące farm fotowoltaicznych oraz planowanej biogazowni oraz postulowano obawy dotyczące powstania tych inwestycji. Ponieważ budowa biogazowni związana jest z istniejącym zakładem mięsnym wskazywano, że już dziś ten właśnie zakład powoduje znaczące uciążliwości zapachowe oraz emisję ścieków do rowów, a kontrole nie przynoszą żadnych efektów. Projektant zmiany suikzp wskazywał, że wiele z zagadnień zostanie uszczegółowionych na etapie sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Po wyłożeniu do publicznego wglądu wpłynęło sto dwadzieścia osiem uwag, które w zdecydowanej większości dotyczyły sprzeciwu wobec lokowania na terenie gminy farm fotowoltaicznych oraz biogazowni, wskazywały na wystąpienie uciążliwości i zagrożenia krajobrazu. Po uwzględnieniu części uwag, które polegały na wyeliminowaniu części terenów wskazanych pod fotowoltaikę nastąpiło drugie wyłożenie do publicznego wglądu. Druga dyskusja publiczna w temacie zmiany suikzp odbyła się 11 września 2023 r., uczestniczyło w niej sześćdziesiąt osiem osób. Dyskusja, bardzo burzliwa, dotyczyła ponownie kwestii biogazowni. Zaproszony został ekspert w tych sprawach Pan Jacek Dach z Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu. Omówiono szereg kwestii związanych z funkcjonowaniem biogazowni, zarówno od strony technicznej, jak i prawnej. Po wyłożeniu do publicznego wglądu wpłynęło szesnaście uwag, w których ponownie wyrażono głęboki sprzeciw wobec planów lokalizacji farm fotowoltaicznych oraz realizacji biogazowni.

Spółeczeństwu zapewniono udział w całości postępowania zgodny z przepisami, zapewniający możliwość decydowania o polityce przestrzennej gminy.

4. WYNIKI POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, JEŻELI ZOSTAŁO PRZEPROWADZONE

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie wprowadza funkcji, które mogłyby potencjalnie transgranicznie oddziaływać na środowisko, w związku z czym nie było potrzeby przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko.

5. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE METOD I CZĘSTOTLIWOŚCI PRZEPROWADZANIA MONITORINGU SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ DOKUMENTU

Zakres studium określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. 2023 r., poz. 977) oraz w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie wymaganego zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1223) nie przewiduje możliwości określenia monitoringu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Istotny jest również fakt, że studium jako dokument o charakterze strategicznym nie jest podstawą do realizacji poszczególnych przekształceń. Ich realizacja może nastąpić dopiero po uchwaleniu planów miejscowych lub wydaniu innych decyzji administracyjnych.

Jednocześnie skutki realizacji postanowień studium będą podlegały bieżącemu monitoringowi odpowiednich służb ochrony środowiska, służb ochrony przyrody, organów administracji oraz organizacji ekologicznych. Bardzo ważna jest również postawa obywateli, którzy powinni reagować natychmiastową interwencją w przypadku stwierdzenia wystąpienia uciążliwości.